

DERINIMO PAŽYMA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS RIBOJAMŲJŲ PRIEMONIŲ DĖL KARINĖS AGRESIJOS PRIEŠ UKRAINĄ NUSTATYMO
ĮSTATYMO NR. XIV-1888 4 IR 5 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Pastabų teikėjas	Pastabos	Įvertinimas
Lietuvos Raudonasis Kryžius, 2024 m. gruodžio 31 d. raštas	<p>1. Teikiamas pasiūlymas patikslinti Lietuvos Respublikos ribojamųjų priemonių dėl karinės agresijos prieš Ukrainą nustatymo įstatymo Nr. XIV-1888 (toliau – Įstatymas) 3 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p style="padding-left: 40px;">„3. Sustabdomas Rusijos Federacijos piliečių prašymų išduoti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje priėmimas per išorės paslaugų teikėją užsienyje ir Lietuvos Respublikoje, išskyrus Rusijos Federacijos piliečius, kurie turi galiojančią Lietuvos Respublikos vizų tarnybos užsienyje ar Lietuvos Respublikoje išduotą Šengeno ar nacionalinę vizą arba leidimą gyventi Lietuvos Respublikoje, arba kitos Europos Sąjungos valstybės narės išduotą leidimą gyventi, ir Rusijos Federacijos piliečius, kurie kreipiasi su prašymu išduoti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje remiantis Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 40 straipsnio 1 dalies 3 punktu, siekdami susijungti su Lietuvos Respublikoje teisėtai gyvenančiu šeimos nariu, kuriam suteiktas prieglobstis Lietuvos Respublikoje.“</p> <p><i>Siūlymas teikiamas atsižvelgiant į ES direktyvos 2003/86 EB dėl teisės į šeimos susijungimą nuostatas, Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, 1951 m. Konvencijos dėl pabėgėlių statuso nuostatas.</i></p>	<p>Neatsižvelgta. Tais atvejais, kai asmuo pagal tarptautinius, ES ir nacionalinius teisės aktus turi teisę atvykti į Lietuvą, Užsienio reikalų ministerija tarpininkauja dėl Šengeno vizos išdavimo šiam asmeniui, o gavęs Lietuvos Respublikos vizų tarnybos užsienyje išduotą vizą asmuo turi galimybę pateikti prašymą dėl leidimo laikinai gyventi per išorės paslaugų teikėją arba atvykęs į Lietuvos Respubliką.</p>

	<p>2. Siekiant užtikrinti, kad nėra pažeidžiama teisė į prieglobstį, garantuojama Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 18 straipsnyje, bei neužkertamas kelias Rusijos Federacijos piliečiams nustatyta tvarka pateikti prašymą suteikti prieglobstį Lietuvos Respublikoje, siūloma papildyti įstatymo 3 straipsnio 4 dalį numatant papildomą saugiklį, aiškiai referuojantį teisę į prieglobstį: „4. Nedarant poveikio Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 67 ir 140¹² straipsniuose įtvirtintai užsieniečių teisei pasienio kontrolės punktuose pateikti prašymą suteikti prieglobstį, Rusijos Federacijos piliečių vykimui per Europos Sąjungos išorės sieną į Lietuvos Respublikos teritoriją taikomas individualus papildomas išsamus patikrinimas dėl jų atvykimo keliamos grėsmės Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, viešajai tvarkai, viešajai politikai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai ar tarptautiniams santykiams [...]“</p> <p>Alternatyviai, Lietuvos Respublikos ribojamųjų priemonių dėl karinės agresijos prieš Ukrainą nustatymo įstatymas gali būti papildytas atskira nuostata, numatančia, kad, pvz., „Siame įstatyme numatytas individualus papildomas išsamus patikrinimas prie Europos Sąjungos išorės sienos nedaro poveikio Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 67 ir 140¹² straipsniuose įtvirtintai užsieniečių teisei pasienio kontrolės punktuose pateikti prašymą suteikti prieglobstį.“</p>	<p>Neatsižvelgta. Įstatymo 3 straipsnio 4 dalyje nustatytas Rusijos Federacijos piliečių individualus patikrinimas niekaip nesusijęs su asmenų teise pateikti prieglobsčio prašymą. Priešingai, esant paskelbtai ekstremaliajai situacijai prašymus suteikti prieglobstį būtent galima teikti tik nustatytose vietose, kurių viena yra pasienio kontrolės punktai. Įstatymas neriboja asmenų teisės pateikti prašymus suteikti prieglobstį, taip pat nereglamentuoja prašymų pateikimo tvarkos, šiuo atveju taikomas Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl užsieniečių teisinės padėties“, todėl siūlymas Įstatyme įrašyti, kad individualus patikrinimas nedaro poveikio pasiprašyti prieglobsčio yra perteklinis.</p>
--	---	--

Fizinis asmuo, 2024 m. liepos 30 d. kreipimasis į LR Seimo Peticijų komisiją dėl Įstatymo pakeitimo	<p>1. Keisti įstatymo 3 str. 1 d. numatant, kad Užsienio reikalų ministerija privalo tarpininkauti asmeniui, išduodant Šengeno vizas Lietuvos Respublikos vizų tarnybose užsienyje, kai asmuo pagal tarptautinius, Europos Sąjungos arba nacionalinius teisės aktus turi teisę atvykti į Lietuvą arba kai asmuo turi teisės aktuose numatytą pagrindą gauti Lietuvos nacionalinę vizą, leidimą laikinai ar nuolat gyventi Lietuvoje.</p>	<p>Neatsižvelgta. Siūloma nuostata yra nelogiška, pernelyg plati ir iš esmės apimtų visus atvejus, – nes asmuo tik tokiais atvejais ir gali kreiptis dėl vizos. Užsienio reikalų ministerija dabar tarpininkauja kaip tik tais atvejais, kai asmuo pagal tarptautinius, ES ir nacionalinius teisės aktus turi teisę atvykti į Lietuvą. Įstatymo papildymas šia nuostata visiškai panaikintų šio ribojimo apimtį ir esmę.</p>
	<p>2. Numatyti, kad Užsienio reikalų ministerija tarpininkauja dėl Šengeno vizų išdavimo asmenims užsienyje ir nepaprastųjų situacijų atvejais (artimojo giminaičio mirtis, liga, kitos svarbios priežastys), nesiaurinant artimųjų giminaičių, kuriems suteikiama teisė atvykti į Lietuvą rato, aiškiai juos nurodant taip, kaip buvo numatyta Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.135 str.</p>	<p>Neatsižvelgta. Užsienio reikalų ministerija ir šiuo metu tarpininkauja dėl Šengeno vizų išdavimo Rusijos ir Baltarusijos piliečiams tais atvejais, kai kelionės negalima atidėti (dėl artimųjų giminaičių mirties ar sunkios ligos ir pan.). Ši informacija yra skelbiama URM interneto svetainėje: https://keliauk.urm.lt/countries/incoming/baltarusija https://keliauk.urm.lt/countries/incoming/rusija</p>
	<p>3. Įstatymo 3 str. 3 d. numatyti, kad Vidaus reikalų ministerija privalo tarpininkauti dėl Rusijos Federacijos piliečių prašymų išduoti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje priėmimui per išorės paslaugų teikėją užsienyje, kai toks asmuo pagal tarptautinius, ES arba nacionalinius teisės aktus turi teisę atvykti į Lietuvą arba kai asmuo turi teisės aktuose numatytą pagrindą gauti leidimą laikinai ar nuolat gyventi Lietuvoje; numatyti, kad be nurodytų asmenų grupių, dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvoje išdavimo gali kreiptis ir bet kurios Šengeno valstybės išduotą Šengeno ar nacionalinę vizą turintis Rusijos Federacijos pilietis.</p>	<p>Neatsižvelgta. Ribojimas Rusijos Federacijos piliečiams teikti prašymus dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje užsienyje per išorės paslaugų teikėjus nustatytas atsižvelgiant į nustatytas ribojamąsias priemones, susijusias su vizų išdavimu ir atvykimo į Lietuvos Respubliką ribojimu, bei siekiant užtikrinti šių priemonių veiksmingumą. Siekiama užtikrinti, kad Lietuvoje galėtų apsigyventi tik tie Rusijos Federacijos piliečiai, kuriems Lietuvos Respublikos vizų tarnybos, įvertinusios grėsmes, nusprendė išduoti Šengeno ar nacionalinę vizą, arba kurie turi Lietuvos Respublikos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės išduotą leidimą gyventi. Ribojamųjų priemonių tikslas – užkirsti kelią Rusijos Federacijos piliečiams, turintiems kitos Europos Sąjungos valstybės narės išduotą Šengeno ar nacionalinę vizą, teikti prašymą dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje ir taip apeiti kitas nustatytas ribojamąsias priemones, todėl prašymų dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje pateikimas Lietuvos Respublikoje ribojamas, kai Rusijos Federacijos piliečiai atvyksta ar yra Lietuvos Respublikoje su kitos Europos Sąjungos valstybės narės išduota Šengeno ar nacionaline visa. Rusijos Federacijos piliečiams taikomos kompleksinės tikslinės ribojamosios priemonės.</p>

<p>4. Atsisakyti Įstatymo 3 str. 4 d. bei 4¹ d. nuostatų, nes numatyti ribojimai yra pertekliniai, neproporcingi, jais sukuriamas papildomas darbo krūvis pasienio pareigūnams. Įstatymo 3 str. 4 ir 4¹ dalys numato, kad Rusijos Federacijos piliečiams vykstant per ES išorės sieną į Lietuvą yra taikomas individualus papildomas išsamus patikrinimas dėl jų grėsmės LR nacionaliniam saugumui, viešajai politikai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai ar tarptautiniams santykiams, išskyrus Įstatyme numatytas išimtis. Baltarusijos piliečiams vykstant per ES išorės sieną į LR teritoriją, papildomai vertinama rizika dėl jų atvykimo keliamos grėsmės bet kurios iš Šengeno valstybių narių viešajai tvarkai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai ar tarptautiniams santykiams ir sprendžiama dėl tolesnio Šengeno kodekse numatyto antros linijos patikrinimo, išskyrus Įstatyme numatomas išimtis.</p>	<p>Neatsižvelgta. Rusijos Federacijos piliečiams taikomos kompleksinės tikslinės ribojamosios priemonės, be to, Rusijos piliečių tikrinimas reikalingas Lietuvos nacionalinio saugumo tikslais. Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnai bendrąja tvarka tiesiog įvertina atvykstančių Baltarusijos piliečių keliamą grėsmę ir, esant poreikiui, atlieka papildomą asmenų patikrinimą, kuris yra reikalingas dėl suaktyvėjusios Baltarusijos specialiųjų tarnybų veiklos pasinaudojant Lietuvoje esančiais savo piliečiais kaip veiklos priedanga ir siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo ir užsienio politikos interesus.</p>
<p>5. Įstatymo 3 str. 6 d. formuluotė nepagrįstai riboja teisę į nuosavybę, yra neproporcinga, neadekvati, neatitinka asmenų lygybės prieš įstatymus principo. Siūloma formuluotė keisti į Įstatymo 3 str. 6 d. formuluotę, kurią numatė Įstatymo redakcija galiojusi iki 2024 m. gegužės 2 d.: „Sustabdoma Rusijos Federacijos piliečių ir jų įsteigtų ar kontroliuojamų juridinių asmenų, kaip tai apibrėžiama Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme, teisė įsigyti nuosavybės teise nekilnojamąjį turtą, esantį Lietuvos Respublikos teritorijoje, išskyrus atvejus, kai Rusijos Federacijos piliečiui yra išduotas leidimas laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje ar leidimas nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje arba kai Rusijos Federacijos pilietis nuosavybės teisę į nekilnojamąjį turtą įgyja paveldėjimo būdu.“</p>	<p>Neatsižvelgta. Dabar suformuluotas ribojimas yra nuoseklus ir jį taikant nekyla problemų. Dėl Įstatymo 3 str. 6 d. formuluotės, kurią numatė Įstatymo redakcija galiojusi iki 2024 m. gegužės 2 d., buvo gauta sankcijas įgyvendinančių subjektų kreipimusi dėl to, kad neaišku, kaip tiksliai taikyti šias nuostatas. Dėl to ši nuostata (kurią vėl siūloma grąžinti) buvo patikslinta. Pagal šiuo metu galiojančią patikslintą Įstatymo 3 straipsnio 6 dalį, ribojama ne juridinių asmenų valdančio asmens teisė įsigyti nekilnojamojo turto Lietuvoje, bet juridinio asmens, kurį valdo Rusijos pilietis, teisė įsigyti tokio turto. Šis ribojimas pateisinamas Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo ir užsienio politikos interesų apsaugos tikslu.</p>

	<p>6. Numatyti, kad Įstatymo 3 straipsnio 8 d. numatomi apribojimai įvežti žemės ūkio produktus ir pašarus netaikomi naminėms katėms ir šunims.</p>	<p>Neatsižvelgta. Iškelta klausimą esant poreikiui galima spręsti keičiant Draudžiamų į Lietuvos Respubliką importuoti Rusijos Federacijos ar Baltarusijos Respublikos kilmės žemės ūkio produktų ir pašarų sąrašą, patvirtintą Vyriausybės 2024 m. gegužės 26 d. nutarimu Nr. 396.</p>
--	---	--